V.U. Johan De Smet, Bleekrijstraat 50, 9000 Gent. Vormgeving: Sassafras De Bruyn. Met de steun van de Vlaamse Regering, het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen en de Stad Gent.

# INFOMAP KARANDASJ

**KOPERGIETERY presenteert**

## ++ INTRO ++

Beste leerkracht

In januari 2017 startten de eerste testen met **de verdiepingssessies aan de Mediatafel** van KOPERGIETERY. Deze creatieve sessies, geënt op de leerplandoelstellingen, zijn apart te boeken na een bezoek aan de KOPERGIETERY. De verdiepingssessies gaan dieper in op de theaterbeleving en de thema's van de bezochte voorstelling. Een ideale omkadering voor elke klas!

Voor meer info, contacteer de scholenwerking!

Elke vorm van feedback mag je aan ons bezorgen. Wij kijken er al naar uit!

De voorstelling duurt ongeveer een uur. Deze brochure kan je helpen de voorstelling met je klas voor te bereiden en na te bespreken. Het is niet de bedoeling de infomap strak te doorlopen. Jij kent je klas het beste, en weet welke opdrachten bij jouw leerlingen passen. Zie deze brochure niet als een keurslijf, eerder als een bron van inspiratie!

Bedankt,
En veel kijkplezier!

KOPERGIETERY
Ellen Preckler & Niels Nijs - Scholenwerking
Ilja van Autreve - Medialab
Eva Gryp - Stagiaire

Reacties op de voorstelling? We lezen ze met veel plezier! Eén adres voor al je vragen en opmerkingen; **scholen@kopergietery.be!**

## ++ INHOUDSOPGAVE++

++ OVER DE VOORSTELLING ++ ..... 4
++ OVER DE ACTEURS ++ ..... 4
++ VOOR DE VOORSTELLING ++ ..... 5
++ NA DE VOORSTELLING ++ ..... 15
++ FILMTIPS ++ ..... 22

## ++ OVER DE VOORSTELLING ++

**EEN PRODUCTIE VAN KOPERGIETERY**
**VAN:** Thomas Devos & Jan Missotten
**MET:** Thomas Devos, Joeri Cnapelinckx, Alina Romakhova
**LIVE MUZIEK:** Thomas Devos, Joeri Cnapelinckx, Alina Romakhova
**COACH:** Geert Daems
**KOSTUUMS:** Leentje Kerremans
**LICHTONTWERP:** Jeroen Doise
**KLANK:** Korneel Moreaux
**TECHNIEK:** Sebastien Van Huffel, (tour) Saul Mombaerts

## ++ OVER DE ACTEURS ++

**Thomas Devos** is een veelzijdig muzikant/componist en studeerde Slavische filologie aan de KUL. Met zijn eerste muziekgroep *Rumplestitchkin* schopte hij het tot de finale van HUMO's Rock Rally. Met *Tommigun* heeft hij sinds 2010 drie CD's uitgebracht: *Come watch me disappear*, *Pretenders* en *Wooden Son*. Daarnaast maakt Thomas geregeld muziek voor podiumvoorstellingen op vraag van diverse theaterhuizen, muziek die hij vaak ook live op scène speelt. Zo componeert/de hij de muziek voor *Rauw* en *Horses* (dansproducties van kabinet k), voor *Stoksielalleen* (BRONKS) en voor *De Kersentuin* en *Keffyieh*, *Made in China* (KVS). STUDIO Orka vroeg hem voor de klankband van *Duikvlucht*. Af en toe werkt hij als coregisseur voor reportages of documentaires (Prime, o.a. Hollywood aan de Zwarte Zee, Kaskaderi).

**Jan Missotten** is fotograaf en doceert 'Fotografie en Nieuwe Media' aan de Academie van Leuven. Hij werkte samen met Thomas Devos als coregisseur en cameraman voor reportages of documentaires (Prime, o.a. Hollywood aan de Zwarte Zee, Kaskaderi).

**Joeri Cnapelinckx** is muzikant/theatermaker. Hij componeerde de muziek voor en speelt in de KOPERGIETERY-voorstelling *De koningin is verdwenen* (samen met Anna Vercammen). Jaren geleden richtte hij de muziekgroep *Kawada* op, dat intussen omgedoopt werd tot *Sunday Bell Ringers*. Verder speelt hij ook bij *Tommigun* en *De Anale Fase*. Daarnaast was hij o.a. te zien/horen in *Loop!* (Ulthima Thule en HetPaleis), *Immaculata* (Braakland/ZheBilding) en *25 moves* (Needcompany).

**Alina Romakhova** werd in Rusland geboren, studeerde taalkunde, maar wilde altijd al illustrator zijn. Van jongs af aan was ze gefascineerd door tatoeages. Na enkele jaren als freelance vormgever en tatoeëerder te werken, besloot ze een opleiding grafisch ontwerp te volgen. Hiervoor kwam ze twee jaar geleden naar België om te studeren aan KASK Gent. Haar studie combineert ze met haar werk als tattoo-artieste.

**++ VOOR DE VOORSTELLING ++**

# название[1]

**'KARANDASJ' is Russisch voor *potlood*. Je kent het misschien van het potloodmerk 'Caran D'Ache'.**

# NЗнаменитые русские художники[2]

**OPDRACHT**

Denk eens aan een paar Russische kunstenaars. Lukt het je om er vijf op te noemen? Op het eerste zicht lijkt het moeilijk om Russische artiesten op te noemen maar hieronder vind je een aantal klassiekers die vast en zeker een belletje doen rinkelen!

*Afbeelding 1 Wolga slepers (1873) - Ilja Efimowitsch Repin*

**Ilja Efimowitsch Repin – Илья́ Ефи́мович Ре́пин (1844-1930)**
**Kunstschilder – Realisme**

*Dit schilderij vormde de inspiratie voor het 'Lied van de Wolgaslepers' van Igor Stravinsky (componist 1822 – 1971). Dit werd geschreven ter ere van een galaconcert, kort na de Russische Revolutie, waar het Russische volkslied toen niet mocht gespeeld worden.*

[1] Titel
[2] Bekende Russische kunstenaars

**Wassily Kandinsky – Василий Васильевич Кандинский (1866 – 1944)**
**Kunstschilder – Expressionisme**

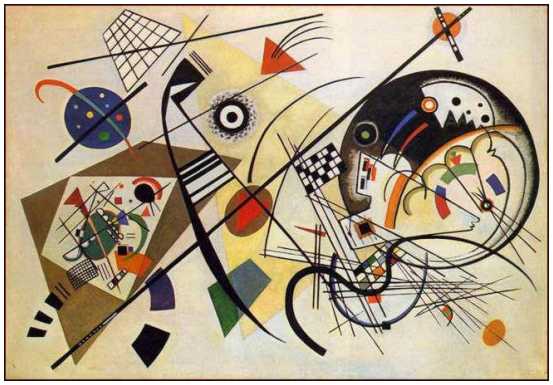

*Afbeelding 2 Unbroken Line (1923) - Wassily Kandinsky*

*<u>Wist-je-datje:</u> Thomas De Vos en kompanen hebben hun eigen Kandinsky-momentje in de voorstelling. Ontdek jij het welke?*

**Fjodor Dolstojevski – Фёдор Михайлович Достоевский (1821 – 1881)**
**Schrijver – publicist**

*Bekend van onder meer 'De Gebroeders Karamazov', 'Misdaad en Straf' (of 'Schuld en Boete') en 'De Idioot'. Hij schrijft vaak in een typerende, gehaaste stijl met veel herhalingen. Veel van zijn belangrijkste personages lijden en worden vernederd vanwege hun hartstocht. Zijn werk kent een sterke nadruk op het Russisch-orthodoxe christendom.*

ПРЕСТУПЛЕНІЕ
И
НАКАЗАНІЕ
РОМАНЪ
Ѳ. М. ДОСТОЕВСКАГО
ИЗДАНІЕ ИСПРАВЛЕННОЕ
ТОМЪ II
ПЕТЕРБУРГЪ
1867.

*Afbeelding 3 De kaft van 'Misdaad en Straf' (Fjodor Dolstojevski)*

**Lev Tolstoi – Лев Николаевич Толстой (1828 – 1910)**
**Schrijver – filosoof**

*Voornamelijk bekend van zijn realistische romans 'Oorlog en vrede' en 'Anna Karenina'. Deze worden beschouwd als twee van de beste boeken uit de wereldliteratuur.*

*Afbeelding 4 De kaft van 'Anna Karenina' (Lev Tolstoi)*

**Sergej Prokofiev – Серге́й Серге́евич Проко́фьев (1891 – 1953)**
**Componist**

*Hij schreef onder andere 'Peter en de Wolf' en de balletopera 'Romeo en Juliet'.*

*Wist-je-datje: Thomas De Vos en kompanen maakten een elektroversie van 'De Ridderdans' uit 'Romeo en Juliet' van Prokofiev voor de voorstelling!*

*Wist-je-datje: Prokofiev zijn 'Dance of Knights' ook gebruikt werd voor reclame van Chanel. Zie https://www.youtube.com/watch?v=bZ5a2JH_BVE*

**Dolphin – Дельфин (1971)**
**Muzikant**

*Won in 2014 de MTV Russian Music Awards. Hij is een cultfiguur en een idool van een hele generatie maar tegelijkertijd stond hij ook naast de Russische rock en pop elitaire scene. Hij definieert zijn eigen stijl als 'Poetry Reading with an edge' op een elektronische/rock- beat.*

*Zie: https://www.youtube.com/watch?v=P47V4SASwGc*

**Pjotr Iljitsj Tsjaikovski – Пётр Ильич Чайковский (1840 – 1893)**
**Componist**

*Hij schreef onder andere de balletopera's 'Het Zwanenmeer', 'De Notenkraker' en de opera Jevgeni Onegin. Tsjaikovski slaagde erin om invloeden uit de West-Europese klassieke muziek succesvol te verbinden met de Russische muziek. Zijn muziek werd door landgenoten uit zijn tijd, in het bijzonder de nationalistisch-Russische componisten van Het Machtige Hoopje, als (te) westers bestempeld.*

**Vladimir Semjonovitsj Vysotski – Владимир Семёнович Высоцкий (1938 –1980)**
**Zanger – dichter – acteur**

*Vladimir Vysotski was een Russische zanger, dichter en acteur. Hij was een zeer charismatisch podiumbeest die zichzelf volledig verloor tijdens zijn optredens. Hij is een legende in Rusland, een beetje zoals Tom Waits. In 1980 stierf hij, zijn alcoholprobleem werd hem fataal.*

**VRAGEN**

- Herkennen de leerlingen de muziek? Luisteren ze zelf naar dit soort muziek? Staan ze open voor deze verschillende genres? Waarom wel/niet?
- Wat zijn volgens de leerlingen de grootste gelijkenissen en verschillen tussen West-Europese kunst en Russische kunst? Op welke manier?

# история[3]

**Inleiding[4]**

Aan het begin van de 20ste eeuw was het Keizerrijk Rusland een grootmacht. Geregeerd door tsaren van de Romanov dynastie, sloot het naadloos aan bij andere Europese grootmachten zoals Groot-Brittannië, Duitsland en Frankrijk. Een democratische traditie had het land niet.

*Afbeelding 1 De Kroning van Nicolaas II (Valentin Serov)*

De tsaren zwaaiden de denkbeeldige scepter en er was geen ruimte voor de stem van het volk. De laatste tsaar die Rusland kende, was Nicolaas II.
De Eerste Wereldoorlog, die uitbrak onder het bewind van Nicolaas II, vormde een grote aanleiding voor de **Russische Revolutie**. De tsaar besloot om mee te vechten aan het front en verwaarloosde daarom de politieke situatie in zijn eigen land. Daar regeerden zijn impopulaire vrouw Alexandra samen met de gestoorde monnik Raspoetin. Dit leidde tot enorme ontevredenheid in het land. Neem daar het bloedig neerslagen van de opstand op zondag 22 januari 1905 bij en de kiem voor een revolutie werd geplant. En zo geschiedde: 'De Russische Revolutie'.

**De Russische Revolutie viert dit jaar zijn 100ste verjaardag.** Rusland tekende met de opstand van 8 maart 1917 voor een nieuw hoofdstuk. De maat was vol voor de bevolking. Het toenmalig parlement (de 'Doema') weigerde nog orders te volgen van de tsaar en een raad van 600 personen riep zichzelf uit tot Voorlopige Regering. De Voorlopige Regering regelde onder meer vrijheid van meningsuiting, pers en vergadering. Zij schafte discriminatie van religie, klasse en etniciteit bij wet af. Ook voerde het nieuwe bewind algemeen stemrecht voor mannen en vrouwen in. Zo kwam de dynastie van de Romanov's ten einde.

[3] Geschiedenis
[4] Historiek (8 april 2017). *De Russische Revolutie (1917). Oorzaken, verloop en gevolg.* Geraadpleegd op 15 oktober, van https://historiek.net/russische-revolutie-oorzaken-samenvatting/68292/
InfoNu (7 maart 2017). *Voorspel van de Russische Revolutie: 1905-1914.* Geraadpleegd op 16 oktober, van https://kunst-en-cultuur.infonu.nl/geschiedenis/175381-voorspel-van-de-russische-revolutie-1905-1914.html

**Lenin** uitte zijn ontevredenheid met de 'gematigde' regering. Hij was namelijk een communist in hart en nieren (een bolsjewiek, een 'Rode') en dus niet akkoord met de eerder 'Witte' Voorlopige Regering. Deze kon tevens geen vrede sluiten met Duitsland waardoor de oorlogsellende in het land bleef voortduren.
Lenin greep daarop samen met ongeveer 30.000 andere bolsjewieken de macht: Lenin werd de machtigste dictator die Rusland sindsdien had gekend.

*Afbeelding 2 Propagandabeeld van Lenin*

In de jaren 1918-1922 volgde een burgeroorlog tussen de mensjewieken ('Witten', anti - communisten) en de bolsjewieken ('Roden', communisten). De legers van de 'Witten' bestonden uit soldaten van de voormalige tsaristische legers. Hun gebrekkige samenwerking en de efficiënte aanpak van het Rode Leger, zorgden er uiteindelijk voor dat de bolsjewieken de strijd wonnen. Na de eindoverwinning richtten zij in december 1922 de **communistische Sovjet-Unie** op.

**Wereldoorlog 2**
De tweede wereldoorlog wordt in Rusland de grote **vaderlandse oorlog** genoemd. Zij zien zichzelf als dé overwinnaars van het fascisme. Hierdoor positioneert Rusland zichzelf als een grootmacht.

**Koude Oorlog**
De Koude Oorlog was een periode van gewapende vrede tussen de communistische en de kapitalistische wereld in de tweede helft van de 20e eeuw. Het kapitalistische westerse blok werd geleid door de Verenigde Staten (VS). De communisten stonden voornamelijk onder leiding van de Sovjet-Unie (USSR). De scheiding tussen de twee noemen we **'Het IJzeren Gordijn'**.

**Oekraïne & De Krim**
Oekraïne is een buurland van Rusland. Rusland en Oekraïne lijken sterk op elkaar. De taal en het alfabet verschillen wel wat van elkaar. De inwoners zijn eigenlijk een broedervolk en toch is er een groot conflict om de Krim onder andere omdat Oekraïne zich naar het Westen begon te keren. Dit was onbegrijpelijk en onaanvaardbaar voor Rusland.

In 2014 was er een referendum om het schiereiland Krim (dan nog deel van Oekraïne) aan te sluiten bij Rusland. Poetin besliste hierop eenduidig om de Krim in te lijven. Dit levert economische voordelen op.
Er is nog steeds veel commotie over deze beslissing: de EU tekende hierop een verdrag om Oekraïne te beschermen.

# факты о России[5]

- **Klimaatschommelingen:** het klimaat in Rusland kan sterk schommelen. Temperaturen kunnen van -35C° tot +35C° gaan.
- **Tijdzones:** er zijn 11 tijdzones in Rusland. Deze gaan van Kaliningrad tot Anadir.
- **Gebergte:** de Oeral is een oud gebergte in Rusland. Het is een beetje de grens tussen West-Rusland en Siberië.
- **Ulyanovsk:** is een stad op zo'n 900 km van Moskou. Het is de geboorteplaats van Lenin.
- **Lenin:** Lenin wilde het communisme installeren: het streven naar een totale gelijkheid van alle burgers. Op economisch vlak wilde hij Rusland/de Sovjet-Unie omvormen van een agrarische maatschappij tot een industriële supermacht waarbij de verdrukte bevolking zou opstaan tegen de tsaar en de adel.
- **Bajkalmeer:** het Bajkalmeer in Siberië is het diepste meer ter wereld.
- **Symbool:** de beer is hét symbool van Rusland.
- **De Wolga:** de Wolga is de belangrijkste rivier in Rusland, deze wordt gezien als de 'oermoeder rivier'.

[5] Weetjes over Rusland

# забавные факты[6]

**OPDRACHT**

Iedereen kent wel enkele stereotypen over Rusland en 'de Russen': ze beginnen hun dag met wodka, het is al bont wat de klok slaat, het zijn koude mensen en de Russische vrouwen zijn altijd piekfijn uitgedost.

- Welke weetjes of stereotypen kennen de leerlingen over Russen/Rusland? Welke stereotypen bestaan er over Belgen/België? Kloppen deze stereotypen volgens hen?

- Laat de leerlingen zelf enkele originele tegenhangers voor de weetjes bedenken over hun eigen land bijvoorbeeld 'Alle Belgen eten altijd frieten'.

- Er zijn nog heel wat minder gekende weetjes over Rusland. Daarom vroegen we aan enkele Russen om originele weetjes te bedenken over Rusland & het Russische volk.
  Bouw op basis van alle weetjes in deze infomap een kennismakingspakket 'Rusland for Dummies'. Bijvoorbeeld in de vorm van een reisbrochure, een promotiefilmpje, een fotoreeks op Snapchat/Instagram,…
  Mail deze creaties door naar scholen@kopergietery.be

***Katja Anikeeva – 24 jaar, 7 jaar oud toen ze uit Rusland vertrok***

- **Eten:** Mijn favoriete Russische gerecht is de laagjes salade 'Mimosa', die genoemd is naar de gele bloemen van de mimosaboom (omdat de bovenkant van de salade ook geel is). Er zit wel veel mayonaise in deze salade, maar toch heeft het een erg luchtige smaak en is het echt onmisbaar op een Russisch feest!
- **Sinterklaas:** In plaats van Sinterklaas en Zwarte Piet, krijgen Russische kinderen cadeautjes van Ded Moroz (vadertje winter) en het sneeuwmeisje (Snegoerotsjka, de kleindochter van Ded Moroz).
- **Gewoonte:** Wij hebben de gewoonte om bij het thuiskomen meteen 'huis kleren' aan te doen, dus bijvoorbeeld een oude T-shirt en een gemakkelijke broek. Ik vind dat soms vervelend omdat ik me dan steeds opnieuw moet omkleden als ik naar buiten wil gaan!
- **Eten:** We eten graag gebraden zonnebloempitten als snack en in Rusland kan je in elke supermarkt grote pakken (of zelfs emmertjes) ongeschilde zonnebloempitten kopen.

[6] Fun facts

- **Muziek:** De Russische zangeres Alla Poegatsjova is erg populair in Rusland en kan een beetje vergeleken worden met Madonna.
- **Films:** In Rusland wordt er nog erg vaak naar films gekeken die gemaakt werden ten tijde van de Sovjet-Unie. Zo is er bijvoorbeeld de komedie 'Ironie van het Lot' (Ironia subi) die nog steeds traditioneel elk jaar op oud- of Nieuwjaar wordt bekeken.
  Het gaat over een man die op oudejaarsavond per ongeluk een verkeerd vliegtuig neemt en in Sint-Petersburg i.p.v. Moskou belandt, waar hij dan ook nog eens in een andere woning terecht komt.
- **Gewoonte:** Het is in Rusland onbeleefd om in huis te fluiten.

***Dennis Kirillov – 22 jaar, ouders zijn afkomstig uit Rusland***

- **Patriottisme:** Russen zijn echte patriotten. Poetin wordt bijvoorbeeld door vrijwel iedereen graag gezien en wordt beschouwd als een charismatisch figuur.
- **Gewoonte en bijgeloof:** Russen zijn gelovig/bijgelovig. Een even aantal bloemen wordt een vrouw nooit gegeven. Dit wordt vaak geassocieerd met ongeluk of begrafenissen. Hiernaast begroeten we nooit mensen onder een deuropening. Het zou een slecht voorteken zijn.
- **Geld:** Hoewel op zich het gemiddelde loon van het gewone volk niet hoog is, heeft Rusland het grootst aantal miljardairs ter wereld.
- **Gewoonte:** Als je aan Rusland denkt, denk je vaak aan strenge winters en berenmutsen. Maar in sommige streken loopt de temperatuur op tot +45C° en gastvrijheid is erg belangrijk: zo wachten Russen bijvoorbeeld niet op een speciale uitnodiging om een goede vriend te zien. Russen houden evenveel van gast zijn als gasten met open armen te ontvangen met een kop 'Chai'. Het cliché dat Russen koude en koelbloedige mensen zijn, klopt dus niet.

***Hannelore Voordekkers – Ruslandkenner***

- **Gewoonte:** Russen kijken bijna altijd nors omdat een glimlach alleen voor mensen bestemd zijn die ze graag zien.
- **Patriottisme:** Russen zijn patriotten, hun land is het grootste.
- **Gewoonte:** 'Gierigaard' is een belediging.
- **Gewoonte:** Russen zijn zeer gastvrij: beter te veel dan te weinig.
- **Weetje:** Russen zijn zeer positief tegenover het Westen.

***Aliona Maklakova – 23 jaar, 8 jaar oud toen ze uit Rusland vertrok***

- **Oppervlakte:** Rusland is het grootste land ter wereld met als oppervlakte 17 miljoen vierkante km.
- **Weetje:** Het populaire spel 'Tetris' is uitgevonden door een Rus in 1985 door Aleksej Pojetnivij.
- **De ruimte:** De eerste persoon die ooit de ruimte bezocht, was Joeri Gagarin in 1961.
- **Weetje:** Het langste treinspoor ter wereld ligt in Rusland, die loopt van Siberië tot Moskou met een lengte van 9298 km.
- **Gewoonte:** Als je een bezoek brengt aan een Russisch gezin, kom dan zeker nooit met lege handen. De gastvrouw ontvangt jou met open armen en een overvolle tafel. En als je het huis binnengaat: zeker schoenen uitdoen en pantoffels vragen!

***Anonieme Russische – 40 jaar, woont intussen 17 jaar in België***

- **Russische cultuur:** "Ik wil dat Belgen weten dat Rusland een heel rijke cultuur heeft en dat de gewone Russen ook van cultuur houden: ze lezen veel, gaan vaak naar het theater enz. Er bestaat heel wat Russische klassieke muziek, literatuur, ballet, operazangers die wereldberoemd zijn (Chvorostvskij, Netrebko, Shagimuratova...)".
- **Gastvrij: "**Dat de Russen heel gastvrij zijn. Misschien lachen ze minder naar onbekenden op straat, maar ze zijn (meestal) open, men moet geen afspraak maken om bij vrienden op bezoek te gaan. Als je problemen hebt, kan je 's nachts naar je vriend bellen en om hulp vragen."
- **Natuur en bezienswaardigheden:** Rusland is een land met mooie natuur (bv. wereldberoemde Baikal), heeft veel bezienswaardigheden. Niet alleen Moskou en Sint-Petersburg zijn te bezoeken waard.
- **Familie: "**Familie en het gezin is heel belangrijk voor Russen. Het is bijna vanzelfsprekend dat oma's en opa's voor de kleinkinderen zorgen, soms is het zelfs overdreven: alles voor de kinderen, ook als die kinderen al 30-40 jaar oud zijn".

## ++ NA DE VOORSTELLING ++

**OPDRACHT**

Tijdens de voorstelling werd heel wat Russisch gesproken. Laat de leerlingen zichzelf nu eens voorstellen in het Russisch met behulp van de volgende video: https://www.youtube.com/watch?v=CjXXdLjnTFU
Indien er leerlingen in de klas nog een andere taal spreken, laat hen zichzelf dan ook eens in hun eigen taal voorstellen.

# стихотворение[7]

| **Er ging een man van huis** | **Er ging een man van huis** |
|---|---|
| Er ging een keer een man van huis<br>Met een knuppel en een zak<br>De weg was lang<br>De weg was recht<br>Zijn ogen stonden strak.<br><br>Hij liep rechtdoor, hij liep rechtuit<br>Liep zonder om te zien<br>Hij sliep noch dronk<br>En dronk noch sliep<br>En at niet bovendien.<br><br>Toen kwam hij 's ochtends bij een bos<br>Een donkere wildernis<br>En sinds die dag<br>En sinds die dag<br>Weet niemand waar hij is.<br><br>Als een van jullie hem soms ziet<br>Met anderen of alleen<br>Vertel het ons<br>Vertel het ons<br>Vertel het ons meteen.<br><br>- Daniil Charms | Er ging een keer een man van huis<br>Met een [redacted] en een zak<br>De weg was lang<br>De weg was recht<br>Zijn ogen stonden [redacted].<br><br>Hij liep rechtdoor, hij liep rechtuit<br>Liep zonder om te zien<br>Hij [redacted] noch [redacted]<br>En [redacted] noch [redacted]<br>En at niet bovendien.<br><br>Toen kwam hij 's ochtends bij een [redacted]<br>Een donkere wildernis<br>En sinds die dag<br>En sinds die dag<br>[redacted].<br><br>Als een van jullie hem soms ziet<br>Met anderen of alleen<br>Vertel het ons<br>Vertel het ons<br>Vertel het ons meteen.<br><br>- Daniil Charms |

[7] Gedicht

**Daniil Charms**

Daniil Charms is vooral gekend om zijn absurdistische korte tekstjes. Zijn gedichten waren bedoeld voor kinderen, dus ook bovenstaand gedicht. Via het schrijven van kindergedichten probeerde hij te ontsnappen aan de censuur. Het verhaal gaat dat hij na de publicatie van 'Er ging een man van huis' zou opgepakt zijn en naar een psychiatrische kliniek is gebracht waar hij nooit meer is uitgeraakt. Men beschouwde het gedicht namelijk als kritiek op het beleid van Stalin.

Daniil Charms was lid van de literaire beweging OBERIU, 'vereniging voor reële kunst'. Zijn werk kenmerkte zich door de korte, van iedere vorm van logica gespeende verhalen, die vol zitten met willekeurig geweld en onverwachte wendingen. Het laat het angstige leven van het stalinistische Rusland van de jaren '20 en 30 zien.

Met de opkomst van de Stalinterreur werd het voor niet-conformistische schrijvers steeds moeilijker om te overleven, en zo ook voor Charms. OBERIU verdween, en Charms werd in 1931 veroordeeld tot een verbanning naar Koersk. Daar legde hij zich, omdat zijn werk voor volwassenen niet publiceerbaar was geworden onder Stalin, toe op kinderliteratuur.
Kort nadien stierf hij aan een psychiatrische aandoening in de gevangenis. Hij kreeg eerherstel nadat Gorbatsjov de glasnost-politiek[8] invoerde.

Tegenwoordig geldt Charms als een meester van het absurdisme. Zijn naam wordt in één adem genoemd met die van Franz Kafka. Het grootste deel van zijn schrijversleven speelde zich af tijdens een communistisch regime[9] dat steeds grimmigere trekken aannam. De terreur onder Stalin, die in de jaren 1937 en 1938 een hoogtepunt bereikte, raakte miljoenen inwoners van de voormalige Sovjet-Unie.

[8] glasnost: openheid
[9] communistisch regime: Het communisme is een ideologie die is gericht op de oprichting van een klasseloze, staatloze en socialistische samenleving. De kerngedachte van de ideologie is een gemeenschappelijk eigendom van de productiemiddelen, waarbij iedereen produceert naar vermogen en neemt naar behoefte.

**Uitleg over het gedicht[10]:**

Het gedicht vond men blijkbaar niet zo onschuldig: het leek toespelingen te bevatten op de terreur van 1937. Het was de tijd dat de politie burgers 's nachts van huis haalde, waarnaar ze vaak niet meer terugkeerden (*'Het was voor lang'*). Als men niet spoedig de kogel kreeg, werden de vermeende 'volksvijanden' op deportatie gestuurd naar strafkampen in Siberië. Het bos waarin de man in de morgenstond verdween, kan staan voor executie of een strafkamp. In ieder geval gold voor de omgeving van de man: 'Van dat moment / Heeft niemand hem gezien.' […]

**OPDRACHT**

Wij censureerden een deel van de tekst (of doe het als leerkracht zelf). Laat de leerlingen het gedicht reconstrueren. Laat hen raden welke woorden zijn weggelaten of laat hen een nieuwe versie van dit gedicht schrijven. Je kan de oorspronkelijke versie laten horen via de volgende link: https://vimeo.com/38854086

**VRAGEN**

- Waarover gaat dit gedicht volgens jullie?
- Hoe linken jullie dit gedicht aan de voorstelling?

[10] Hinrichs, J. P. (2013). *Een kindervers van Daniil Charms.* Geraadpleegd op 20 oktober 2017, van http://janpaulhinrichs.blogspot.be/2013/12/een-kindervers-van-daniil-charms.html

# тату в русской тюрьме[11]

Doorheen de Russische geschiedenis zijn er steeds miljoenen misdadigers, gevangenen, dwangarbeiders etc. geweest. Deze werden naar kampen gestuurd (onder andere Siberië). In deze kampen ontstond er een tattoo cultuur met een eigen taal en symboliek.

Documentairetip: https://www.youtube.com/watch?v=8aKvzaEa3NE

**OPDRACHT**

**Laat de leerlingen zelf een gevangenistattoo ontwerpen en er een betekenis bij verzinnen.**

*Sommige tattoos staan symbool voor een hoge status (zoals sterren op de schouders). Wanneer deze zonder toestemming worden gezet, kan je hiervoor zwaar gestraft worden. Dit soort tattoos mag je enkel zetten wanneer je ze verdiend hebt.*

*Daarnaast kan je gestraft worden met tattoos. Wanneer je bijvoorbeeld iemand verraden hebt of zijn geld niet hebt terugbetaald, kan je hiervoor gestraft worden met een nieuwe ongewilde tattoo. Verder vertellen de tattoos wat voor een criminele carrière die persoon heeft en voor welke misdaden hij is veroordeeld.*[12]

*Deze tattoo cultuur is uiteindelijk helemaal doorgesijpeld in misdaadkringen, Russische maffia etc.*

[11] Tattoos in de Russische gevangenis

[12] Mączewski, P. (2014). *Een visuele encyclopedie van Russische gevangenistatoeages.* Geraadpleegd op 20 oktober 2017, van https://www.vice.com/be/article/9bzvbp/russian-criminal-tattoo-fuel-damon-murray-interview-876

## Enkele tattoos en hun betekenis:

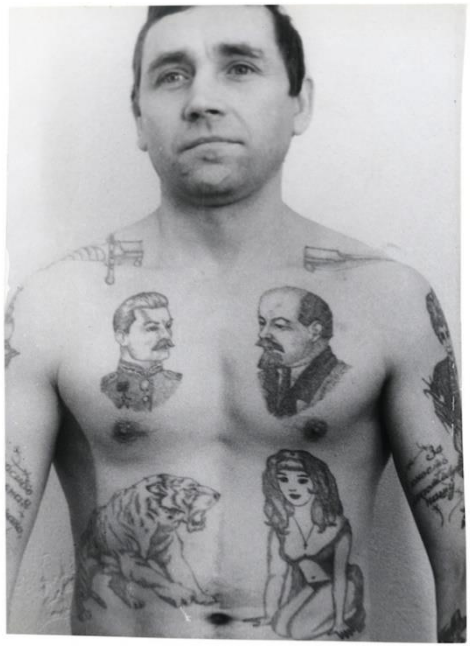

*Afbeelding 1 Een mes door de nek betekent dat een gevangene iemand in de gevangenis heeft vermoord en zich beschikbaar stelt om dat in opdracht ook voor anderen te doen.*

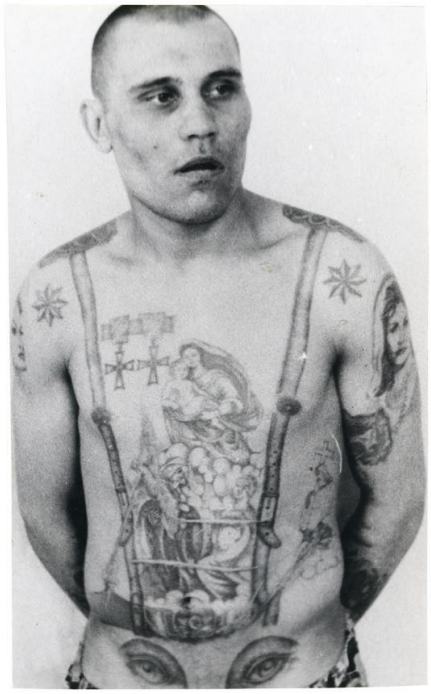

*Afbeelding 2 De achtpuntige sterren op de schouders van de gevangene geven aan dat hij een hoge positie heeft in het criminele circuit, terwijl de medailles prijzen vertegenwoordigen van het verzet tegen het Sovjetregime.*

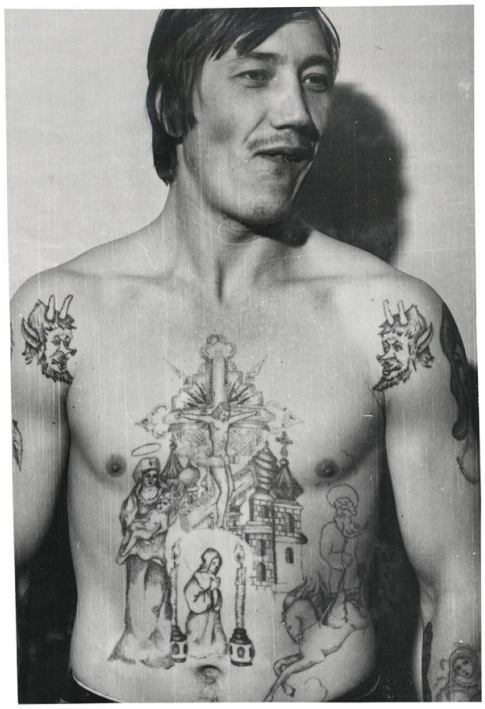

*Afbeelding 3 De duivels op de schouders van de gevangene symboliseren de immense haat tegen autoriteit en de gevangenisstructuur.*

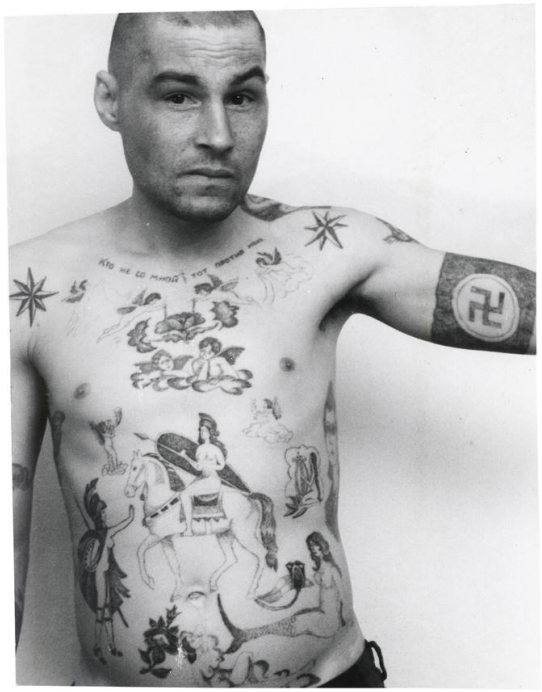

*Afbeelding 4 Een tatoeage van een zeemeermin kan een vonnis van ontucht met kinderen betekenen. Deze gevangenen worden door anderen gedwongen om de tatoeage te nemen.*

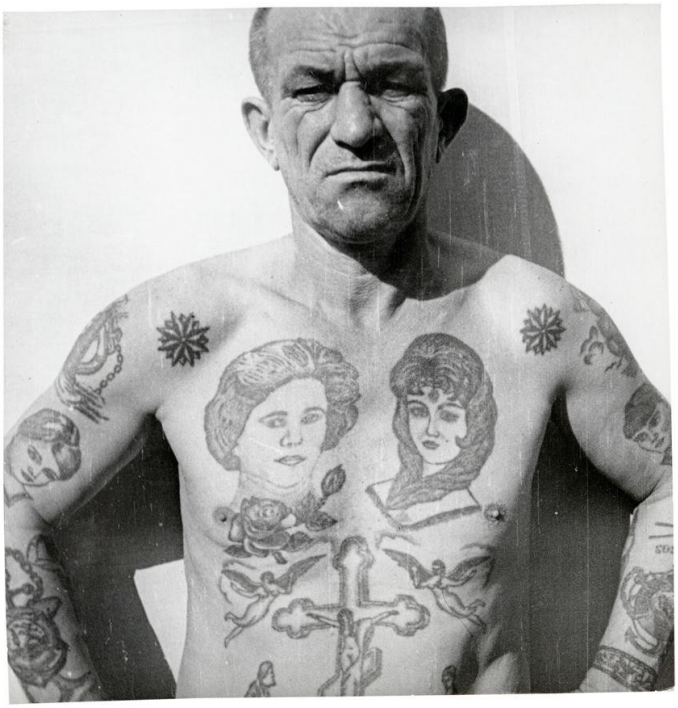

*Afbeelding 5 De roos op de borst betekent dat hij achttien is geworden in de cel.*

## ++ FILMTIPS ++

Anna Karenina
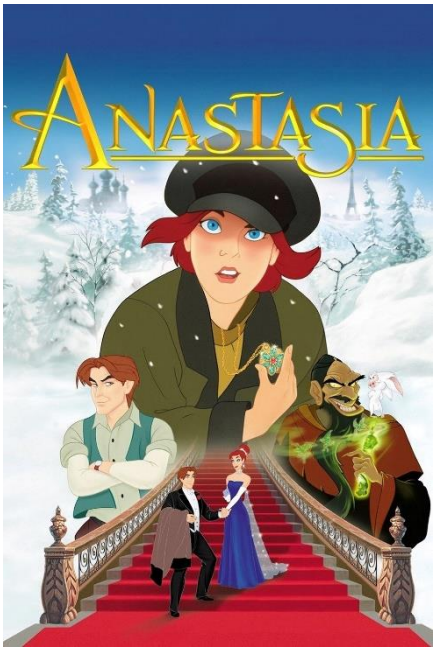
Anastasia